

SPEECH WOPKE HOEKSTRA

Dames & Heren,

'Eer gisteren, viervandaag en maak morgen'.
Dat was vorig jaar de slogan van honderd jaar Eindhoven.
De stad waar we vandaag zijn om de campagne te starten.

Eindhoven is een stad die tot de verbeelding spreekt.
Een stad van makers.
Een stad van uitvinders, die zichzelf opnieuw heeft uitgevonden.
Waar Brabantse gemoedelijkheid samengaat met *hightech* en *design*.

Veel van de festiviteiten rond het eeuwfeest gingen niet door.
Omdat deze regio in het voorjaar zwaar werd getroffen door corona.
Het verdriet van Brabant was groot.

De beelden van de volle ziekenhuizen staan bij ons alle-maal op het netvlies.
Veel families werden diep geraakt.
Veel ondernemers staat het water nog altijd tot aan de lippen.

Het virus is nog niet weg.
En toch wil ik hier,

Vandaag,
met jullie vooruitkijken.
Naar het Nederland-van-morgen.

Beste CDA vrienden,
ledere gemeenschap heeft een eigen verhaal.

Een gezamenlijk ideaal als richtpunt voor de toekomst.

De Fransen koesteren de idealen van de Revolutie:
vrijheid,
gelijkheid
en broederschap.
De Amerikanen hebben *the American dream*.

De droom van de krantenjongen die miljonair kan worden.

Wij zijn niet zo van de grote woorden.

Toch voel ik me net als wij allemaal wel onderdeel van een verhaal.
Het verhaal van ons land.

De Nederlandse belofte is de belofte van vooruitgang.

De belofte dat wie wil, daarvoor dan ook zal worden beloond.

Dat je met hard werken van een dubbeltje een kwartje kunt worden.

Zo hebben onze voorouders dit land opgebouwd.
Samen kwamen we - stap voor stap - vooruit.
Kleine ondernemers groeiden uit tot wereldleiders.

Schiphol en Rotterdam werden wereldhavens.
En een sterke middenklasse
werd de ruggengraat van onze samenleving.

Die Nederlandse belofte is sterk verbonden aan twee waarden,
die diep in ons DNA verankerd liggen:
het verlangen naar *vrijheid*
en het besef van *verbondenheid*;
het besef dat we er samen voor staan.

De schrijver Ilja Pfeijffer zei vorig jaar bij Zomergasten:
'Vrijheid begint altijd met het denken aan de ander',

Ik ben het met hem eens.
Vrijheid is niet lekker doen wat je zelf wilt.
Vrijheid vraagt om empathie,
om het vermogen om de wereld door de ogen van een ander te zien.
Want door de ogen van anderen - zie je waar hun vrijheid stukt.

Als je met een grote studieschuld aan je toekomst begint.
Als je als sollicitant met een 'andere' achternaam steeds wordt afgewezen.
Als je jarenlang op een eenvoudige huurflat moet wachten.
Als je als ZZP'er vooral een Zelfstandige Zonder Perspectief bent.

***

Beste CDA-vrienden,
Het probleem van deze tijd is dat de Nederlandse belofte
voor steeds meer mensen
een gebroken belofte is.

Het ontbreekt aan visie,
aan een politiek die richting geeft.

We kregen jarenlang de boodschap dat het vanzelf goed komt,

als we allemaal maar zoveel mogelijk ons eigenbelang najagen.
En dat is natuurlijk onzin.

En eigenlijk... wisten we dat ook wel.
Het is een recept voor individualisme en egoïsme.
Het heeft geleid tot een *winner takes all*-economie
en een overheid die haar eigen burgers is gaan wantrouwen.
Die gebroken belofte treft de middenklasse het hardst.
De agent op straat, de leraar voor de klas, de mensen in de zorg.

De bouwvakker, de kleine ondernemer en de winkelier op de hoek.

Maar ook al die mensen die op een vrije avond of in het weekend,
in het buurthuis of bij de voedselbank de handen uit de mouwen steken.

De mensen van goede wil.

Hun onvrede is een roep om verandering.
Een roep om gemeenschapszin.
Een duidelijke afkeer van nog meer ieder voor zich.

'Dit land drijft op gewone mensen',
schreef de Volkskrant vorige week.
Dat zijn onze mensen.

Juist zij moeten op het CDA kunnen rekenen.

Juist voor hen wil ik er zijn!
De behoefte aan verandering is groot.

Dat is het belang van de komende verkiezingen. Een nieuw begin.

De kans om te kiezen voor een andere koers.
Om ons land opnieuw vorm te geven.
De gebroken belofte is de erfenis van 10 jaar VVD.
De optelsom van een reeks gebroken beloftes.

Daarom kan die partij niet de verandering brengen die nodig is.
Ze willen de rafelrandjes bijknippen,
Maar dat is niet genoeg.
Het roer moet om.

Beste CDA-vrienden,
Verandering is niet gemakkelijk.
Het gaat niet vanzelf.
Maar het kan.

Wij hebben het ín ons,
om dit land te veránderen en te verbéteren.
Dat hebben we eerder laten zien.

Moeilijke tijden zijn het beste moment om karakter te tonen.
Om verantwoordelijkheid te nemen en perspectief te bieden.
Ook dat heeft het CDA vaker laten zien.
Op die momenten staan we er om het land te dienen.
Onze eerste opdracht is de basis op orde brengen.

Door goed te regelen wat echt belangrijk is
en te repareren wat de afgelopen tien jaar op zijn beloop is gelaten:

Een sterke en eerlijke economie, een krachtige en verantwoordelijke samenleving en
een betrouwbare en dienstbare overheid.
We willen een sterke en eerlijke economie die werkt voor jongeren,
voor gezinnen en middeninkomens.

Waar je met een gewone baan een fatsoenlijk inkomen verdient
en vaker de zekerheid hebt van een vast contract.
Waar je in elke stad en regio een betaalbare woning kunt vinden.

Een sterke economie vraagt om ambitieuze investeringen.
Om het land op te bouwen en klaar te maken voor de toekomst.
We helpen ondernemers - *groot en klein* - met een doorstart na de crisis.
Zodat de winkels, de restaurants en het café op de hoek weer open kunnen.

Wij investeren in kennis, innovatie en de technologie van morgen.
Om mee te doen in de wereld van robots, kunstmatige intelligentie en agrifood.
We starten een groot nationaal onderzoek naar de drie grote ziekten van deze tijd:
kanker, Alzheimer en obesitas.

We leggen de lat omhoog voor beter onderwijs aan onze kinderen.

Om de woningnood te keren gaan we 1 miljoen woningen bouwen.
In het hele land.

Duurzaam en betaalbaar.
We willen een krachtige en verantwoordelijke samenleving,
waar we zorgdragen voor elkaar
waar we onze normen bewaken en onze waarden beschermen.

Een samenleving,
waar het fatsoen wint van brutaliteit,
en respect het antwoord is op verdeeldheid.

Wij wijken nooit voor de terreur van de georganiseerde misdaad.

Wij staan pal voor bedreigde bestuurders, advocaten en journalisten,
en altijd naast de slachtoffers van misdaad en geweld.

Law & order is voor ons geen stoere taal,
maar een bittere noodzaak en een harde strijd.
Om de misdaad terug te dringen.
De ondermijning aan te pakken.

En het verdienmodel van drugsbaronnen, witwassers
en meelopers, failliet te verklaren.

Tot slot willen wij een betrouwbare en dienstbare overheid.
Die naast mensen staat en oog heeft voor hun zorgen.

Die burgers niet ziet als klanten of potentiële fraudeurs.

Een overheid die haar kerntaken waarmaakt
en waakt over het algemeen belang.

Dienend,
beschermend
en rechtvaardig.

Zodat we veilig over straat kunnen.
Onze kinderen leren lezen en rekenen.

Iedereen meedoet en niemand wordt uitgesloten.

Behulpzaam voor wie niet kan,
streng voor wie niet wil.

Een sterke en eerlijke economie,
een krachtige en verantwoordelijke samenleving
en een betrouwbare en dienstbare overheid.
Dat zijn geen buitensporige wensen.

Het is de ondergrens,
de ondergrens voor een fatsoenlijke samenleving.

***

Als we het huis op orde hebben, pakken we door:

om de Nederlandse belofte te herstellen.
De belofte dat wie zich daarvoor inzet,
daar ook voor zal worden beloond.

Die belofte mag geen privilege voor de *happy few* zijn.
Maar een belofte die ons allemaal verbindt.

Daarom wil ik er voor iedereen zijn.

Voor alle Nederlanders.
Voor de huidige en de volgende generatie.
Voor stad en platteland.
Voor jong & oud.
Voor alle kleuren en alle uithoeken van het land.

Ik had het geluk op te groeien in een veilig en warm gezin.

Met ouders die zichzelf wegcijferden
om hun kinderen een goede toekomst te geven.

Mijn vader was dokter in het Diakonessenhuis in Utrecht.
Als klein jongetje mocht ik soms op zaterdag met hem mee
Dan zag ik hoe hij - geduldig en aandachtig -
langs de bedden van zijn patiënten ging.

Mijn moeder werkte op het blindeninstituut Bartiméus in Zeist.

Zij leerde kinderen te leven met hun handicap.
Thuis aan de keukentafel hoorden we hun verhalen.
Over hun werk.

Over de zorg voor anderen.

Als kinderen kregen wij alle vrijheid
om onze eigen weg te vinden,
maar ook de verantwoordelijkheid om iets van het leven te maken.

Voor jezelf én voor anderen.

Die les van mijn ouders werd later mijn politieke drijfveer:
de dubbele verantwoordelijkheid die we allemaal hebben.

In de eerste plaats ben je verantwoordelijk voor je eigen leven.

Door op school het beste uit jezelf te halen.

Door een vak te leren en een baan te vinden.

Door zelf te zorgen voor brood op de plank.

Door je aan de regels te houden.

En aan je kinderen mee te geven wat wel en niet oké is.

En wie dat op orde heeft - en dat zijn er gelukkig heel veel -
krijgt vervolgens de vraag

om bij te dragen aan iets dat groter is dan jezelf:

de samenleving waar we allemaal deel van uit maken.

Als vrijwilliger, als mantelzorger, als buurtvader of voorleesmoeder.

Dat is samenleven!

Dat is de kern van onze CDA-visie op mensen
die met elkaar een gemeenschap vormen.

Niet de markt, niet de overheid,
maar de samenleving stelt ons de vraag:

wat geef jij,

wat geef ik,

wat geven wij allen terug aan dit geweldig mooie land,

waar zovelen van ons alles aan te danken hebben.

Wij zijn een nuchter volkje.

Wij zijn geen land van grote woorden.

Maar toch...ondanks alles wat er mis is,
ondanks alles wat dringend aan verbetering toe is,

blijft Nederland een *geweldig* land om in te leven.

Je zou er maar mogen wonen!

Dit land, ons land,

waar iedereen zijn of haar steentje bijdraagt.

Met als belofte dat die inzet zal worden beloond.

Dat is het Nederland waar ik voor sta!

Een eerlijk land,

een open land

van harde werkers,

van realisten

en optimisten.

Met durf en daadkracht.

Die inzet vragen we ook van nieuwkomers.
Omdat er geen *recht* is om naar Nederland te komen.

Maar wel het *voorrecht* om hier te mogen zijn.

De integratie gaat te vaak niet goed genoeg.

Daarom zijn we strenger op wie we toelaten
en stellen we duidelijke voorwaarden
aan het voorrecht om hier te mogen zijn:

Om de taal te leren,
werk te vinden
en de waarden van onze samenleving te omarmen.

Kortom, dat je je best doet en meedoet.

En wie zijn best doet
en meedoet
en zo kiest voor ons land,
moet ook dezelfde kans krijgen
om te delen in de Nederlandse belofte.

En ook dat gaat nog niet goed genoeg.

Dat vraagt iets van ons allemaal.

Daarom wil ik anoniem solliciteren mogelijk maken;
daarom roep ik werkgevers op om actief werk te maken van een divers
personeelsbeleid
en vraag ik van ons allemaal
om op te staan tegen het gif van discriminatie, uitsluiting en antisemitisme.

In dit land telt niet je kleur, niet je naam of je afkomst,
maar de bijdrage die je levert.

***

Beste CDA vrienden,
We leven in een bewogen tijd.
In een wereld die razendsnel verandert.
De lockdown knelt,
corona raakt onze gezondheid en onze manier van leven.
Het vraagt het uiterste van ons allemaal.

Vanavond gaat de avondklok in.

We zetten ons nog één keer schrap
om het virus eronder te krijgen.

Maar wat hebben we er allemaal ongelooflijk genoeg van!

Bewogen tijden vragen om stabiel leiderschap.

Niet om drammers en opportunisten,
Maar om moed, kracht en wijsheid.
De moed om te veranderen wat beter kan.
De kracht om koers te houden, ook als het moeilijk is.
En de wijsheid om te doen wat verstandig is voor het land.

Bewogen tijden vragen om een politiek die vooruit kijkt.

Die zich niet laat gijzelen door de crisis van vandaag,
maar zich vastberaden voorbereidt op de uitdagingen van morgen.

De focus op de lange termijn.
De blik op de toekomst.

De grote vragen van deze tijd
zijn per definitie grensoverschrijdend.
Denk aan het klimaat, het migratie-vraagstuk en innovatie.

Dat kunnen we niet alleen.

Dat zijn opgaven voor de hele wereld,
en daarmee ook voor ons.

Daarom trekken wij ons niet terug achter de dijken.

Integendeel.
Wij klimmen op de duinen om uit te zien over zee.

We bouwen coalities en werken samen.

In Europa en de NAVO.

In de winters van mijn jeugd schaatste ik met mijn vader.
Soms langer dan me lief was,
maar wat was het mooi.

Dat schaatsen op krakend, zwart natuurijs wil ik ook mijn kinderen nalaten.

We kunnen en mogen niet weggijken voor de ernstige gevolgen van klimaatverandering.

Parijs is een opdracht,
maar bovenal een plicht
aan de volgende generaties.

Ik zeg er wel bij:

Parijs is een plicht, maar geen excuus om te stoppen met nadenken.

We drammen niet door
tot het laatste stukje groen is volgebouwd met windmolens
of het laatste bedrijf is vertrokken.

We leveren onze bijdrage door slim te investeren in innovatie,
onderzoek te doen naar nieuwe technologieën
en de natuur te versterken.

***

Beste CDA'ers,
dit zijn onze keuzes voor de kiezer.
Het herstel van de Nederlandse belofte.
Een nieuw perspectief voor de middenklasse.
Een beter Nederland-na-corona.

Wij staan klaar.
De plannen liggen klaar.
Ik ga er vol tegenaan om ons land er weer bovenop te helpen.

Nederland mag op ons rekenen.

Op Pieter, Anne, Inge, Harry, Harmen, Mustafa en al die anderen!

Jullie mogen op mij rekenen.

En ik hoop,
en ik weet,
dat ik ook op jullie kan rekenen.

Met die boodschap gaan we op pad.
Op weg naar 17 maart.
Dit is het moment!

Nu doorpakken!

